

Møteinnkalling

Utvalg: Raet nasjonalparkstyre
Møtested: Teams, Digitalt
Dato: 05.03.2021
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf 98460618. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 1/21	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 2/21	Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder		
ST 3/21	Orienteringer		
ST 4/21	Økonomi og planlagte tiltak i 2021		2021/471
ST 5/21	Medlemsskap i EUROPARC og LT&C		2021/471
ST 6/21	Søknad om tillatelse og bidrag til kajakkbrygge på Kjeholmen. Tvedestrand kommune - Raet NP		2021/1956
ST 7/21	Klage på utøvelse av skjøtselsplan på Spornes - Raet nasjonalpark		2020/10102
ST 8/21	Søknad om midlertidige Domer på Spornes-Arendal herregaard - Arendal Kommune- Raet NP		2021/1878
ST 9/21	Søknad om treninger med jolle i Hovekilen og Norgescup 2021 - Arendal Seilforening- Raet Nasjonalpark		2021/1543
ST 10/21	Søknad om tillatelse til endringer p navigasjonsinstallasjoner i Raet NP		2021/286
ST 11/21	Søknad om utsetting av tare m.m. og forskning/bestandsovervåkning i Raet nasjonalpark - Havforskningsinstituttet		2020/9640
ST 12/21	Søknad om lysfellefangst og reintroduksjon av Apollo-sommerfugl i Raet Nasjonalpark		2021/1542
ST 13/21	Eventuelt		
ST 14/21	Tidsbruk - Møtehonorerar		

ST 1/21 Godkjenning av innkalling og saksliste

ST 2/21 Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder

ST 3/21 Orienteringer

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	4/21	05.03.2021

Økonomi og planlagte tiltak i 2021

Forvalters innstilling

Forvalter ber styret godkjenne fremlagt tildeling og eventuelt gjøre justeringer på prioriteringer av tiltak.

Forvalter ber styret vurdere en aksept av gave fra Arendal Herregaard i form av midler til skjøtselsarbeid på Spornes eller arbeidskraft til opprydding på Spornes.

Saksopplysninger

Raet Nasjonalparkstyre har fått tildelt følgende midler i 2021:

M1709 – Tiltak i verneområdet:

Det ble søkt om 5 585 000 kr inkludert 150 000 til minkuttak i regi av SNO.

Innvilget: 2 300 000kr. I tillegg kommer 100 000 til minkuttak i regi av SNO.

SNO har i tillegg fått 100 000 av Statsforvalteren i Agder til minkuttak, så den potten økes regionalt.

Videre har Arendal Herregaard tilbudt Raet nasjonalparkstyre en pengegave eller arbeidskraft som kan bidra inn i arbeidet med skjøtselsplanen på Spornes. Ressursene

skal være øremerket Spornes, men styret står fritt til å disponere dem i skjøtselsarbeidet. Forvalter har ikke funnet grunnlag for å avslå en slik gave, og har funnet eksempler på slik ekstern finansiering i Langsua nasjonalpark.

Nedenfor er vedtatt prioritering gjengitt fra vedtaket i sak 51/20 og de som er påbegynt er markert med lysegrønn bunnfarge. Se korrigert beløp til mink.

Saksprotokoll i Raet nasjonalparkstyre - 04.12.2020

Vedtak

Styret har vedtatt følgende prioritering av tiltak til søknad Miljødirektoratet i 2021. Tiltakene søkes dekket av Miljødirektoratet innen 10.1.21.

Type tiltak	Beskrivelse	Beløp	Prioritet
Informasjon	Kartbrosjyre geologi	100 000	1
Informasjon: Prosjektering av innfallsporter	Inngå rammeavtale med forprosjektering – hvilke områder bør prioriteres?	500 000	2
Informasjon: Produksjon og utsetting av skiltstativ med skilt	Skilt er klare, mangler stativ	500 000	1
Informasjon	Brosjyre Raet NP	25 000	2
Restaurering Haslebukta	Bro eller rør? 1,5mill vs 0,5 mill Prosjektering og utlysning av oppdrag.	1,5 mill	3
Prosjektering av Haslebukta rør/bru	Innhente enkelt kostnadsoverslag og forprosjekt på tiltaket- grunnlag for at styret kan velge løsning	40000	2
Tilrettelegging	Alternative bålpanner Spornes m.flere	50 000	1
Skjøtsel av (tre) vegetasjon Spornes skjøtsel + gjerder	Oppsett av gjerder rundt fase 1+2. Beitedyr, tilsyn og rydding	450 000	1
Uttak av introduserte arter	Pågående prosjekt med Mink i regi av SNO som bør videreføres	150 000 100 000	1
Beiting og lyngbrenning	Gjerder til småfe/storfe	100 000	2
Uttak av introduserte arter	Oppdrag i verneområdet generelt mot fremmede planter som rynkerose, berberis, platanlønn, buskfuru, sitka m.m.	350 000	2
Skjøtsel av (tre) vegetasjon	Skjøtsel av kulturlandskap i verneområdene i tråd med forvaltningsplaner	250000	3
Skjøtsel av (tre) vegetasjon	Tromlingene - fjerne resterende einer og trær med gravemaskin og brenning.	200 000 1 mill	1
Beiting og lyngbrenning	Kystlynghei brenning og beiting	250 000	2

Slått	Ruagerkilen m.m	20 000	2
Skjøtsel av (tre) vegetasjon	Diverse. Jerken, Merdø, Torungene m.fl	300 000	3
Restaurering	Vaodden hytteruin	?	
Rydding	Fjerne Lekter Røddøya	?	
Restaurering	Steingjerder	?	
	SUM alt	5,585 000	
	Sum 1.pri	2,250 000	

M1710 Drift av styret

Det ble søkt om 300 000 kr til drift
Innvilget: 250 000 kr.

Det ble søkt om 300 000 kr til sosiale medier og nettside.
Det ble innvilget 75 000 kr.

M1805 Forvaltningsplan

Det ble søkt om 300 000 kr til forvaltningsplan
Innvilget: 200 000 kr.

Det ble søkt om 525 000 kr til bevaringsmål for viktige lokaliteter
Avslått.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	5/21	05.03.2021

Medlemsskap i EUROPARC og LT&C

Vedlegg:

1 10-Facts-about-EUROPARC-2016

Forvalters innstilling

Forvalter anbefaler at styret melder Raet Nasjonalparkstyre inn i EUROPARC og LT&C for å kunne høste erfaringer, delta på seminarer og bidra inn i felles målsetninger om bærekraftig reiseliv i verneområder.

Totalt vil utgiften være på ca 10 000 kr i året som kan trekkes fra styrets driftsmidler.

Saksopplysninger

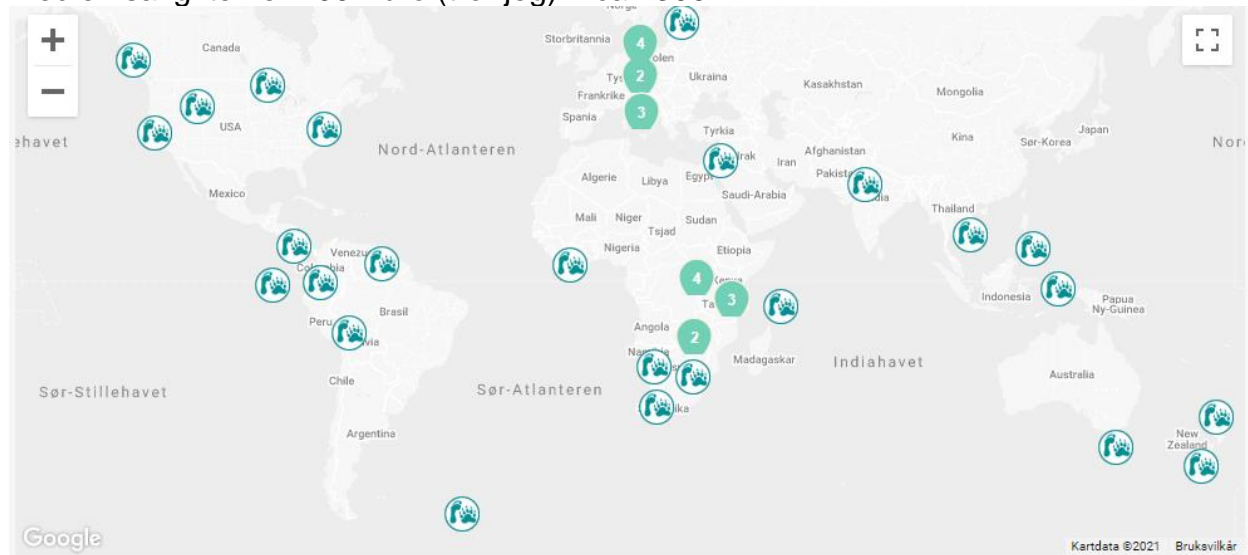
Europarc Federation <https://www.europarc.org/> er et europeisk nettverk av verneområder – både kulturarv og naturarv. Det er 40 land representert, og 67% av alle nasjonalparker i Europa. Det arrangeres fagseminar, konferanser og kurs. De jobber med besøksforvaltning, bærekraftig bruk, forskning og kartlegging. Se fakta-ark vedlagt.

Det er 10 medlemmer fra Danmark (4 NP), 16 medlemmer fra Sverige (12 verneområder) og 8 i Norge (Miljødir, Norske parker, 2 nasjonalparker (Reisa og Dovrefjell) og 3 innen reiseliv/forvaltning).

Medlemsavgift er 660 Euro= ca 7400 kr

Linking Tourism and Conservation er en organisasjon som arbeider med bærekraftig turisme globalt. De arbeider for bærekraftsmålene 14: Life in water og 15: Life on land, og mer spesifikt mot bevaring og restaurering av disse områdene. De støtter opp om Aichi-målene om tap av biologisk mangfold. De har medlemmer over hele verden, både reiselivsbedrifter og verneområder, og har som mål at den milliarder turister som årlig oppsøker naturdestinasjoner skal bidra til bedre ivaretagelse av naturen. Dette gjennom å rydde plast, bidra til registreringer, hensynsfull ferdsel, opplæringsprogrammer, delta i skjøtsel osv. Vadehavet National park (Tyskland) er medlem. Lista besøksenter Våtmark er medlem, eneste i Norge hittil.

Medlemsavgiften er 200 Euro (tror jeg) = ca 2300 kr

Videre bør styret vurdere å slutte seg til og sette mål for noen av FNs bærekraftsmål:

https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/utviklingssamarbeid/sdg_oversikt/id2505654/

Dette presenteres i en sak på et møte i 2021. Les gjerne igjennom målene og delmål og kom med innspill til hvilke mål styret bør sette for Raet nasjonalpark.

<https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	6/21	05.03.2021

Søknad om tillatelse og bidrag til kajakkbrygge på Kjeholmen. Tvedestrand kommune - Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir DNT Aust-Agder tillatelse etter verneforskriften § 3 til å etablere kajakkbrygge på Kjeholmen for å tilrettelegge for friluftsliv, konkret padling ifm innfallsport Lyngør.

Tiltaket støttes med 70.000 kr fra avsatt sum til innfallsporter.

Det er gitt vilkår for tillatelsen:

- Tiltaket skal gjennomføres øst for Kystverkets naust innenfor en sone på 25 meter ut fra eksisterende brygge.
- Plantegning skal sendes inn til forvalter for godkjenning før iverksettelse.
- Tiltaket skal så langt mulig utformes i henhold til M1326 ved at tre benyttes som primærmateriale sammen med eventuelt naturstein som passer inn i landskapet.
- Man skal benytte pilarer av stein eller betong med åpne rom under brygga
- Dersom mulig bør man kombinere tiltaket med annen tilrettelegging for friluftsliv.
- Frakt og tilkjøring av materialer som foregår fra sjøsiden skal ikke skade sjøbunn eller føre til punktforurensning.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Tiltaket skal meldes til forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken så snart det er ferdig gjennomført og dokumenteres med bilder.
- Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Dersom man ønsker å frakte materialer over land, minner vi om at motorisert ferdsel i utmark er søknadspliktig.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

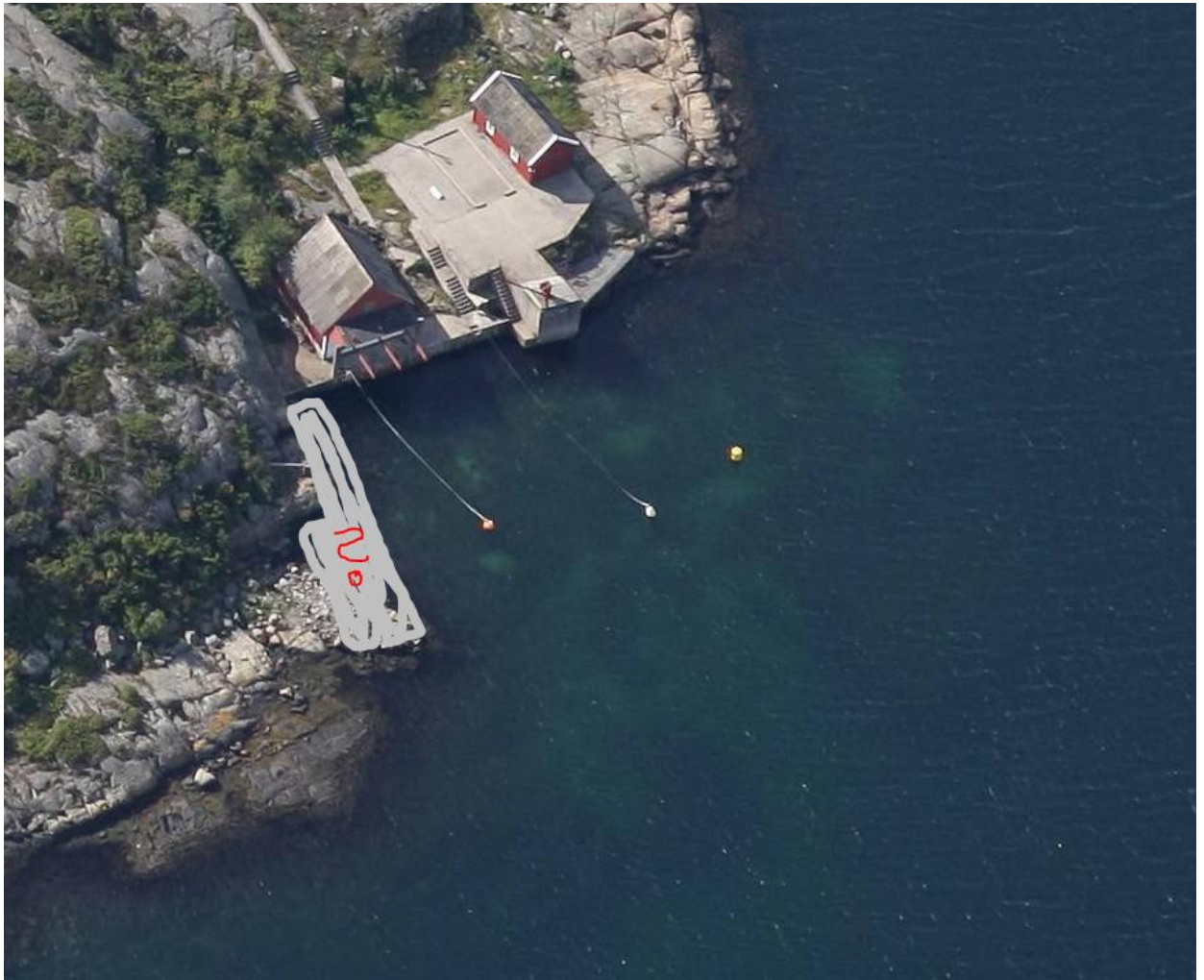
Saksopplysninger

Dag Fagermyr (daglig leder) søker på vegne av DNT Aust-Agder om tillatelse til å sette opp en kajakkbrygge på Lyngør fyr/ Kjøholmen i Raet nasjonalpark. Det søkes om støtte på 70.000 til realisering av tiltaket.

Det fremgår i Besøksstrategien for Raet Nasjonalpark at innfallsporten Lyngør skal tilrettelegges for kajakk og padleled. DNT vil bidra til å gjennomføre denne tilretteleggingen ved å lage en kajakkbrygge på Kjøholmen, til en total kostnad på 180 000 kr. Kystverket bidrar med 70 000kr. Brygga vil være åpen for allmennheten.

Bryggas ferdige utforming er ikke oversendt, men den leveres av Sørlandet Maritime som dessuten har prosjektert brygga. Brygga søkes plassert øst for naust og kystverkets brygge på lesiden av Kjøholmen. Bilde mot sør viser grovt anslag over plassering inn mot rullestein i øst.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, (...) utfylling og henleggelse av masse, (...) bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

g) bygging av nye konstruksjoner og installasjoner, oppsetting av nye skilt og merking av stier, for å legge til rette for friluftsliv i tråd med forvaltningsplan.

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17, punkt 3.3.1 er det gitt retningslinjer for tilrettelegging for friluftsliv:

Valgfrihet og verneverdier

Friluftslivsutøveren skal i størst mulig grad kunne velge hvor han/hun vil ferdes innenfor nasjonalparken. Samtidig skal ikke friluftaktiviteten være til skade for verneverdiene. Ved behov skal derfor forvaltningsmyndigheten søke å styre ferdselen bort fra spesielt sårbare områder.

Hensynsfull forvaltning

Forvaltningstiltak skal i størst mulig grad utformes slik at brukeren ikke opplever at ferdselen blir unødig regulert. Nødvendig styring av ferdselen skal fortrinnsvis skje gjennom informasjon eller kanalisering gjennom positive tiltak. Strengere håndheving og reaksjoner skal først og fremst benyttes i forbindelse med bevisste overtredelser av reglene i sårbare områder. Merk likevel ferdselsforbudet i sone A.

Tilrettelegging

All tilrettelegging for friluftsliv og ferdsel skal være i tråd med DN-håndbok 27 Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv (2006) og Merkehandboka (2009). Nasjonalparken forvaltes i to hovedgrupper av øyer/områder med tanke på tilrettelegging: Tilrettelagte og ikke tilrettelagte. Graden av tilrettelegging vil variere. Ved all tilrettelegging skal det vurderes konkret om tiltaket kan og bør ha universell utforming. Der universell utforming ikke er forenelig med verneformål og/eller verneverdier, skal det tilstrebes så god tilgjengelighet som mulig.

Vedlikehold

Vedlikehold omfatter ikke ombygging og utvidelse, og skal skje på en slik at måte at stier, skilt, bruer og løyper opprettholdes uten å endre karakter. Dette innebærer bruk av materialer, løsninger og teknikker som ikke vesentlig skiller seg fra det som tidligere er benyttet.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert brygger i utgangspunktet er forbudt. Det er i ledd 4 g) gitt en åpning for å søke om tilrettelegging for friluftsliv i tråd med forvaltningsplan.

Det omsøkte tiltaket faller inn under §3 4.ledd g) og er tilrettelegging for padlere i kano og kajakk. Trolig vil også tiltaket fremme friluftsliv for også andre brukergrupper. Tiltaket er allerede vurdert å være et behov i innfallsporten Lyngør, et område med betydelig padleaktivitet.

Brygger bidrar til en bit-for-bit nedbygging av nasjonalparken og kan påvirke landskap, friluftsliv, geologi, naturmiljø m.fl. Retningslinjene er vedtatt for å avgrense denne nedbyggingen, men hvert enkelt tiltak skal vurderes separat. Tiltaket er åpent for allmenheten og i tråd med både forvaltningsplan og vedtatt Besøksstrategi, og et styrket tilbud til friluftsliv vurderes å veie opp for de negative effektene av å etablere en brygge på Kjeholmen.

Samlet belastning får betydningen gjennom en gradvis nedbygging, men er tatt høyde for gjennom retningslinjene. Økosystembelastning (jf nml § 10) anses som begrenset ettersom tiltaket utnytter en del av Kjeholmen som allerede har infrastruktur og tiltakene samles derfor så mye som mulig. Ved å velge en utforming som er minst mulig fremtredende i landskapet og som ikke forstyrrer sjøbunn, vil den samlede belastningen reduseres.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Det er registrerte naturtyper i området, både skjellsandforekomster i sundet utenfor (B) og hele Kjeholmen er avgrenset som rikt strandberg (B). . . Det er registrert en del rødlistede fugler og planter i området, men disse er ikke vurdert å bli berørt av tiltaket.

Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være mindre aktuelt ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt.

§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Det vil trolig være behov for tilkjøring og frakt til og fra eiendommen i forbindelse med tiltaket.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis tillatelse som omsøkt med vilkår.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	7/21	05.03.2021

Klage på utøvelse av skjøtselsplan på Spornes - Raet nasjonalpark

Vedlegg:

1 Spornes skjøtselsplan

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret vedtar å avvise klagen med grunnlag i at det ikke finnes grunnlag for klagen og at klager ikke har partsrettigheter.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre

Saksopplysninger

Inge Fredriksen har klaget på utøvelse av skjøtsel ifm skjøtselsplanen på Spornes høsten 2020. Klagen er innsendt 24.11.2020.

Klagen er vedlagt i sin helhet med unntak av bildene som ble sendt inn.

Jeg klarer ikke helt å få tak i hva Fredriksen konkret ønsker å klage på, men jeg har oppfattet det slik at han klager på at han (beiterettighetshavere) ikke fikk mulighet til å utføre skjøtselsoppdraget, at det ble gjort endringer i utøvelse av skjøtsel (maskinell rydding) som ikke fremgikk av oppdraget, og at utøvelsen av skjøtsel må stanse inntil en faglig veiledergruppe er nedsatt.

Redegjørelse for arbeidet fra forvalter:

Skjøtselsplanen ble bestilt av NIBIO v/Ellen Svalheim m.fl. og var i ferdig i mars 2020. Det ble foretatt noen justeringer etter en befaring tidlig på våren 2020. Inge Fredriksen var til stede på befaringen sammen med flere andre grunneiere i området, samt entomologer, kulturlandskapspleiere fra Ragg AS, teamet fra NIBIO og forvalter. Utlysning av oppdraget var et tema på befaringen, og det ble konkludert med at det var få på Tromøy som har egnede beitedyr- ingen med sau/geit og kun to med storfe (små dexterkuer). Begge disse ble tatt med i utlysningsprosessen.

Ettersom skjøtselsplanen var ferdig, så ble det utformet en oppdragsutlysning som ble sendt (sammen med skjøtselsplanutkastet) ut til flere aktuelle oppdragstakere den 15.5.20. Oppdraget har en ramme på ca 1 million over flere år (del II jf Forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) §§8-11) og skal dermed sendes til minimum tre aktuelle tilbydere dersom det finnes.

Utlysningen ble sendt til Ragg AS, Skagerak trepleie AS, Vågsnes Gård, Trond Helle og Stall Bjelland v/Frode Madsen.

Utlysningen ble også sendt til Aasulv Espeland og Ove Trøen. Ove Trøen etter forespørsel og Aasulv Espeland som representant for Raet Grunneierlag Tromøy.

VS: Utlysning av tilbakeføringsoppdrag kulturlandskap Spornes

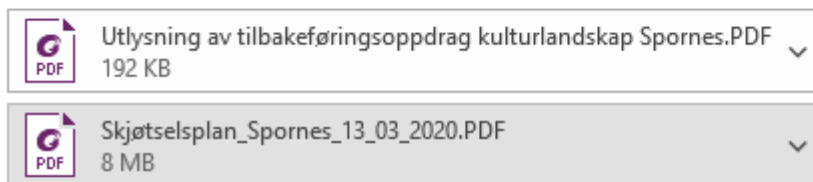
Gulbrandsen, Jenny Marie

Til Aasulv Espeland

Kopi Ove Trøen

15.05.2020

Til info. Vil gjerne involvere grunneierne i tiltaket dersom dere er interessert.

Jeg kunne ikke se noen videreførte beiterettigheter på Spornes, men alle har mulighet til å søke oppdraget.

Med vennlig hilsen

Som det fremgår av eposten så har jeg lett etter heftelser som belyser beiterettigheter på Spornes, uten å finne noen. Fredriksen har heller ikke lagt frem dokumentasjon på slike rettigheter.

Ragg AS, Skagerak trepleie AS og Stall Bjelland v/Frode Madsen sendte inn tilbud. Etter en evaluering der kompetanse ble avgjørende faktor, fikk Skagerak trepleie AS tilbud om oppdraget, noe de takket ja til.

Avgjørelsen ble sendt ut til alle som hadde sendt inn tilbud den 15.06.20. Tildeling av oppdraget er ikke et enkeltvedtak. I henhold til informasjon på fagsider for offentlige anskaffelser ([Anskaffelser.no](https://anskaffelser.no)) så kan leverandører (oppdragstakere) klage på tildelingen innen rimelig tid på anskaffelser i del II (Under 1,3 mill). Det er kun

leverandører som har levert et kvalifisert tilbud som har klagerett. Ingen klaget på tildelingen innen rimelig tid (anslagsvis 10 dager-tre uker).

I august 2020 ble det arrangert et møte på Arendal Herregaard for interesserte parter der Ellen Svalheim presenterte skjøtselsplanen. Forvalter arrangerte møtet. Sivert Svane fra Skagerak trepleie var til stede for å presentere seg og hvordan han kom til å jobbe i området. Han presenterte da blant annet maskinene han bruker på denne typen oppdrag. Inge Fredriksen var til stede på møtet som en av ca 40 oppmøtte.

Skjøtselsplanen er utformet med innspill og involvering fra et bredt utvalg av fagfelt og interesser- inkludert Inge Fredriksen, se forordet nedenfor:

Forord

Utarbeidelse av skjøtselsplanen for Spornes i Raet nasjonalpark, Arendal kommune er utført på oppdrag fra Raet nasjonalparkstyre. Skjøtselsplanen gir faglig funderte anbefalinger for gjenåpning og skjøtsel av rullesteinsstranda inklusive rester av naturbeitemark, hagemark og restaurering av naturengareal til slåttemark.

Skjøtselsplanen baserer seg på feltbefaringer og intervjuer med Jenny Marie Gulbrandsen nasjonalparkforvalter og representant for nasjonalparkstyret, Arild Pfaff Statens naturoppsyn (SNO), fagpersoner som har undersøkt ulike artsgrupper i området; Leif Aarvik (entomolog ved Naturhistorisk museum, UiO), Roar Linjord (karplanter og pollinerende insekter) bosatt på Tromøya, Helge Venaas i Norsk ornitologisk forening, NOF, husdyrholdere i Ragg Anders Lyche Oppegaard og Fredrik Marcussen, representanter for Raet grunneierlag Tromøy Inge Fredriksen, Anne Lien Studsrød og Åsulv Espeland (leder). Blant disse er flere gode lokale informanter som kjenner historien og bruken av området godt.

Alle takkes for god og viktig medvirkning. En spesiell takk til Roar Linjord som har delt sine artsregistreringer fra området med oss. Nasjonalparkstyret takkes for interessant oppdrag.

13.mars.2020/NIBIO Landvik

Ellen Svalheim

(prosjektleder)

Skjøtselsplanen er et ferdig produkt fra NIBIO laget på oppdrag fra Raet nasjonalparkstyre. Planen i seg selv er ikke et enkeltvedtak.

Planen ble behandlet av Raet nasjonalparkstyre på møtet 9.10.2020. For å sikre at flere parter skulle få mulighet til å gi supplerende opplysninger og innspill til skjøtselsplanen ble den sendt ut på høring den 28.oktober 2020. Det har hittil kommet et innspill fra Agder fylkeskommune som informerer om en lite synlig gravhaug i området «Fase 3». Denne blir nå hensyntatt i det videre arbeidet.

I tråd med skjøtselsplanen og kontrakt startet Skagerak trepleie opp med skjøtsel i området tidlig i oktober 2020. Dette ble det informert om i høringsteksten.

Det har forekommet avvik fra skjøtselsplanen, blant annet med noe maskinell rydding. Både nasjonalparkstyret og statsforvalteren har svært god erfaring med maskinell rydding av einer (og annen vegetasjon) på blant annet Tromlingene og Jerken i helt

tilsvarende landskap. Maskinene som ble benyttet er lette med minimalt marktrykk, og metoden ble benyttet til to tiltak.

1: Maskiner ble valgt for å få ryddet en trase til oppsetting av gjerder rundt Fase 1 og 2 på en skånsom og effektiv måte. Et mål om gjerder klare til vårbeite våren 2021 ville vært svært ressurskrevende å få til med kun manuell rydding. En uforutsett fordel er at det nå er mye lettere adkomst for beitedyr inn under det tette busksjiktet i «Fase 1».

2: Fase 2 er dominert av einer. Skjøtselsplanen la opp til hard nedbeiting og manuell rydding. En dialog med Mattilsynet avklarte at en slik nedbeiting ville være et brudd på dyrevelferdsloven og ikke realiserbart. Ettersom vi har ryddet einer maskinelt med gode resultater flere andre steder, så gikk jeg her inn for en maskinell rydding. Området ble befart underveis av forvalter, SNO og Ellen Svalheim. Ellen er bekymret for erosjon av jordsmonn og fremmede arter, men forvalter og SNO legger til grunn at erosjon vil være gunstig for å hente frem rullesteinsbeltet som har vært nedgrodd av einer. Vi delte en oppfatning av at fjerningen var skånsom, men med noe omveltning av jord.

Det legges opp til jevnlig evaluering av arbeidet i samarbeid med blant annet NIBIO, slik det allerede er beskrevet i skjøtselsplanen.

Planen er en plan. Ikke et regelverk. Skjøtselen er heller ikke et enkeltvedtak. Jeg kan ikke se at dette kan påklages, eller at naboer kan kreve den type tiltak/endringer som Fredriksen presenterer.

Forvaltningsloven

§ 28. (vedtak som kan påklages, klageinstans).

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen).

§ 29.(klagefrist).

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort.

For den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket.

§ 31.(oversetting av klagefristen).

Selv om klageren har oversett klagefristen, kan klagen tas under behandling såfremt

a) parten eller hans fullmektig ikke kan lastes for å ha oversett fristen eller for å ha drøyd med klage etterpå, eller

b) det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd.

Ved vurderingen av om klagen bør tas opp til behandling, skal det også legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre.

Klagen kan ikke tas under behandling som klagesak dersom det er gått mer enn ett år siden vedtaket ble truffet.

Vurdering

Forvaltningen må først ta stilling til hvorvidt klagen er gyldig, og det er satt tre krav jf forvaltningsloven kap 5 §§28-32.

Klagen må være fremsatt innen klagefristen som er tre uker fra vedtaket ble utsendt. Videre må klager være en part i saken og klagen må være relevant i forhold til vedtaket.

Forvalter kan ikke se at det foreligger enkeltvedtak som kan påklages. Klagen er sendt inn lenge etter utlysning og tildeling av oppdrag, og nærmere 6 uker etter at skjøtsel var påbegynt på Spornes og 4 uker etter at skjøtelsesplanen ble sendt på høring. Forvalter kan heller ikke se at klager er part i saken, ettersom Fredriksen ikke har sent inn tilbud om oppdraget eller har vist frem dokumentasjon som bekrefter hans beiterettigheter i området.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at klagen avises med grunnlag i at det ikke finnes grunnlag for klagen og at klager ikke har partsrettigheter.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	8/21	05.03.2021

Søknad om midlertidige Domer på Spornes- Arendal Herregaard - Arendal Kommune- Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 dispensasjon til det omsøkte tiltaket domer og hammock Spornesstranda. Det gis tillatelse til kjøring med materialer under arbeidet jf verneforskriften § 9 4.ledd c).

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Det kan settes opp tre domer midlertidig i et tidsrom på 3 uker fra 24.juli til 22.august.
- Det gis tillatelse til å benytte hammock i området ved behov i perioden fra 10.juli til 21.august.
- Domene og hammocker skal plasseres som anvist av forvalter og minst 25 meter fra nærmeste tilrettelagte tursti.
- Fundament legges på stein uten å tilføre eller grave i masser. Stein kan benyttes til å vatre konstruksjonene.
- Hammock som skal festes i trær skal benytte metoder som ikke skader treet.
- Bålbrenning/åpen ild er ikke tillatt med mindre dette tilrettelegges for på en (av forvalter og brannvesen) godkjent måte.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Arendal Herregaard må arrangere et arrangement i perioden 10.juli-21.august som har fokus på verneverdiene i området. For eksempel foredrag eller guidet tur.

- Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi. Det skal benyttes kjøretøy som ikke overstiger etablerte hjulspor i traseen dvs liten traktor eller atv så langt det er mulig på Tangveien. Utenfor tangveien/asfaltvei må utstyret bæres. Frakt skal utføres på tidspunkt som er mindre belastende for friluftslivet, tidlig morgen eller kveld under montering/nedmontering.

Tiltaket kan kreve tillatelser etter annet lovverk. Det må ved overnatting søkes om dispensasjon fra de kommunale forskriftene. Arendal kommune og Agder FK forvalter de statlige eiendommene på Spornes. Grunneiers samtykke må innhentes.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Arendal Herregaard søker om tillatelse til å sette opp «domer» i Raet nasjonalpark på Spornes i samarbeid med Sørlandet Resort Drift AS (eier). Arendal Herregaard vil være ansvarlig for oppfølging av tiltaket. Søknaden omfatter et tidsrom på 6 uker fra 10.juli til 21.august, men søker prioriterer Arendalsuka dersom perioden må forkortes. Søknaden omfatter 3 domer og 3 hammock (hengekøye).

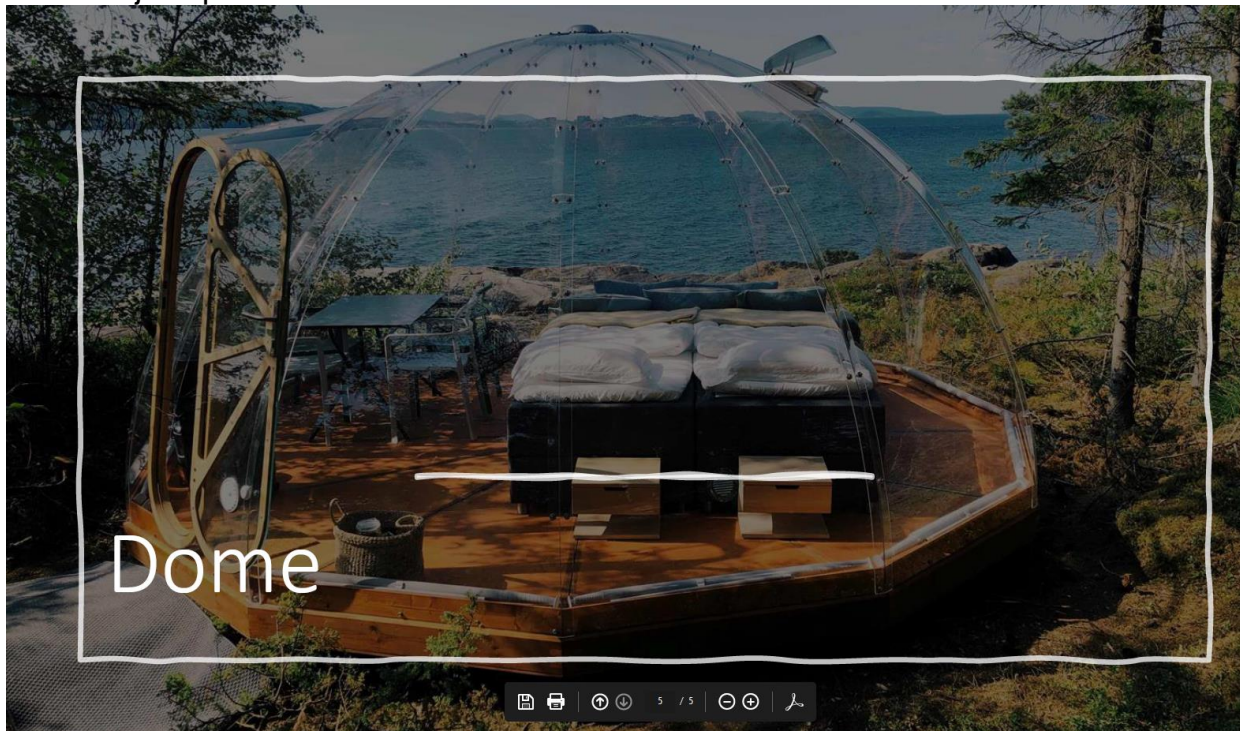
Domene vil monteres opp og tas ned etter endt periode. Hammockene vil tas opp kun ved behov i perioden.

På kartet er det foreslått lokasjoner, men disse kan justeres. Grønne er hammock og lilla er domer:

Domene består av en solid treplate og med et kuppeltelt av gjennomsiktig plast over. Man kan velge å trekke opp «gardiner» på innsiden. Det vil ikke være innlagt strøm, vann eller avløp. Strøm til lys osv kan tilrettelegges med solceller.

Domene vil kunnet leies ut som spektakulære møterom, spisested og overnatting. De er låsbare og arbeidet med montering og nedmontering vil utføres av ansatte ved Arendal Herregaard. Arendal Herregaard mener tiltaket kan bidra til flotte opplevelser i Raet nasjonalpark.

Konseptet er prøvd ut blant annet i Føvika og Verdal. Igloene har en diameter på 4-6 meter og er ca 2,5 meter høye.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. Res. Av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger (..) o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17, punkt 3.3.6 er det gitt retningslinjer for arrangementer.

Arrangementer:

Hva er et arrangement?

Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer

Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødig beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forsøpling, slitasje støy og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser

Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse

Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:

- Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
- Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
- Teltleirer med minst 10 telt.

Dersom det kun var omsøkt domer under Arendalsuka så kunne dette knyttes opp imot arrangementer og behandles i tråd med dette.

Søker ønsker å ha domer og hammocker ute i opptil 6 uker. Tiltakene må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmelen i verneforskriften, da det ikke finnes spesifiserte dispensasjonshjemler som omfatter de omsøkte tiltakene.

Verneforskriften § 11. Generell dispensasjonsbestemmelse lyder:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48. (dispensasjon fra vernevedtak) fjerde ledd:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert tilbygg og varige/midlertidige bygninger i utgangspunktet er forbudt. Det er gitt rom i forvaltningsplanen for installasjoner under arrangementer, men plasseringens varighet overgår tidsrommet til Arendalsuka. Arendalsuka er søkers prioriterte periode. Det gis jevnlig tillatelser til midlertidige installasjoner for arrangementer (Hove Max, Hove Tri osv) i Raet nasjonalpark, men dette tiltaket er ikke knyttet konkret opp imot et arrangement. Tiltaket må derfor vurderes som en dispensasjon etter nml § 48.

Domer og hammocker er midlertidige installasjoner som kan settes opp uten å føre til skade på underlag eller vegetasjon. Det er lite sannsynlig at påvirkningen på dyrelivet vil bli mer belastet ettersom det er svært mye brukt til friluftsliv. Det er pågående skjøtselsarbeid i området for å tilbakeføre en gjengrodd strandvoll og naturbeitemark. Skjøtselsarbeidet vil ikke pågå i dette området i den omsøkte perioden.

Friluftslivet er nok det som vil bli sterkest berørt av installasjonene, og ved en eventuell dispensasjon så vil plassering og avstand til turstier være viktig. Omsøkt plassering er i en del av Spornes som er mindre benyttet av turgåere, ettersom de fleste følger tangveien eller kyststien. Det er mulig å sette opp domene i god nok avstand fra sti, slik at turgåere ikke blir direkte berørt. Et annet alternativ er å benytte området nærmere

Hove Leir oppe ved Spornesveien. Videre er det et alternativ å sette opp domene utenfor verneområdet. Da vil ikke lengre Raet nasjonalpark være en del av opplevelsen, og Arendal Herregaard søker å rette seg inn mot turister som vil oppleve parken. Plasseringen muliggjør et fokus på verneområdet under Arendalsuka som kan brukes konstruktivt til å fremme styrets arbeid og betydningen av verneområder. På Spornes vil det være ekstra relevant å ha et fokus på krysningen mellom kulturlandskap, ville dyr og geologi og friluftsliv.

Statsforvalteren i Agder (daværende Fylkesmannen) behandlet i 2017 en tilsvarende sak om en brygge med hytte i forbindelse med innspilling av Farmen. Den ble tillatt plassert ut i et mye brukt friluftslivsområde ved Skinnfellen/Grundesholmen fra 25.juli til 13.oktober 2017. Huset hadde en flate på 2,8x2,45 meter og 3 meters høyde.

Det er også eksempler fra andre verneområder der DNT, jaktlag, NRK, beitelag, reindriftslag har fått tillatelse til å sette opp midlertidige bygg for å tilrettelegge for besøk/overnatting i en periode.

Samlet belastning får betydningen gjennom en økning av bruk/ferdsel i området og en mulig presedensvirkning på midlertidige installasjoner. Forvalter mener at tidsrommet bør kortes inn for å redusere varigheten på tiltaket og knytte det opp mot arrangementet Arendalsuka. Videre bør det enten legges opp til forbud mot bål/brenning eller så må dette ivaretas på en måte som ikke ødelegger geologien. Det er sannsynlig at gjester i dome/hammock vil ønske å lage mat på for eksempel bål, og nye villbål er uønsket i nasjonalparken. Videre er det ofte stor skogbrannfare på denne delen av året.

Spornes er valgt ut til en innfallsport for Raet NP og er godt tilrettelagt. Trusselen mot verneverdiene er i stor grad knyttet til gjengroing og ikke ferdsel. Bålbrenning er en svært stor trussel mot geologien i området. , men er tatt høyde for gjennom retningslinjene. Økosystembelastning (jf nml § 10) anses som begrenset ettersom tiltaket utnytter allerede bebygd areal og hagetomt, og vurderes oppveid av reduksjon av utslipp ved påkobling til VA-anlegg på fritidsboligen.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Det er ingen registrerte naturtyper i området. Det er registrert en del rødlistede fuglearter i området blant annet stær (NT), gulspurv (NT), bergirisk (NT), svartrødstjert (VU), alke (EN) og lomvi (CR). Disse er knyttet til enten sjø eller kulturlandskapet generelt, og er ikke vurdert å bli negativt berørt av tiltaket. Det er også registrert en rekke sommerfuglearter, hvorav flere er rødlistet. Eksempler på dette er starrnebbmott (NT), lys gullrisengvikler (VU), hjortetrøstfjærmøll (VU), Elachista bisulcella (VU), Coleophora salicorniae (CR) og slåpetornsigdvinge (VU). Dette er arter knyttet til kulturlandskapet i området med artsrike svaberg og tørrenger, rike kratt og spredt løvskog. Artene er vurdert til å ikke bli negativt påvirket av tiltaket.

Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være mindre aktuelt ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt.

§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Det vil trolig være behov for tilkjøring og frakt til og fra eiendommen i forbindelse med tiltaket. Forvalter anbefaler derfor at det gis en tillatelse jf § 9 4.ledd c) i verneforskriften. Det er en kjørbar og robust trase på tangveien som kan benyttes. Utenfor tangveien må materiell bæres.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis dispensasjon, men for en kortere periode for domer som vurderes som det mest forstyrrende tiltaket. Det bør settes vilkår om både gjennomføring og arrangement med fokus på verneverdier i området. Det er viktig at brannvern og fokus på ulovlig bål blir hensyntatt. Det bør også legges inn tillatelse til motorisert ferdsel for frakt av materialer med vilkår.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	9/21	05.03.2021

Søknad om treninger med jolle i Hovekilen og Norgescup 2021 - Arendal Seilforening- Raet Nasjonalpark

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir dispensasjon til organiserte treninger for 5 år (2021-2025) etter søknad med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 femte ledd.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Treninger tillates hver onsdag kl 17:30-20:00
- Sommerskole tillates arrangert over tre uker (26, 27 og 32) på hhv 5 dager i tidsrommet 08:30-16:30. Treninger i Hovekilen skal ikke overstige 2 timer sammenhengende. Det skal etter maks 2 timer legges inn en tilsvarende pause.
- Ved behov skal bøyer settes ut og tas inn samme dag.
- Inne i Hovekilen skal området mellom Kaninholmen og Gjessøya benyttes. Det kan seiles ut av Hovekilen.
- I perioden 15.mars til 15.juli skal man holde avstand på minst 50 meter til alle svaberg med hekkende fugl/rastende fugl. De viktigste er avtegnet på kart i saksfremlegget. Unntak for nødverge.
- Flokker med fugler som hviler skal ikke seiles igjennom
- Det skal alltid være voksne tilstede som er kjent med vilkår og sikrer at disse blir fulgt.
- Ved oppstart av hver sesong skal klubben ha et informasjonsmøte der hensyn til verneområdet blir tatt opp. Trekkfugl, vadefugl, hekkefugl, forsøpling og hensynsfull ferdsel bør inngå. Forvalter kan bidra.

- Området skal holdes ryddig og uten å lagre materiell inne i verneområdet.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir dispensasjon til arrangement for 5 år (2018-2022) etter søknad med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 sjettede ledd.

- Arrangementene skal gjennomføres som omsøkt første helgen i mai – 7.-9.mai 2021.
- Alle deltakere og personell skal informeres om at deler av regattaen er i Raet nasjonalpark.
- Oppsett av hindre og bøyer skal gjennomføres dagen før og tas ned senest påfølgende dag.
- Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres unødige
- I hekkesesongen mars-juli skal en avstand på minst 100 meter til utvalgte hekkelokaliteter i Hovekilen og ved Torungene gitt i saksfremlegg opprettholdes ved utplassering av bøyer/vaktbåter.
- Sikringstiltak mot brann og akutte utslipp skal være tilgjengelig
- Sikringsbåter/vaktbåter skal ivareta sikkerhet og hindre ilandstigning på hekkelokaliteter.
- Hele området benyttet av deltakere og publikum skal ryddes i etterkant.
- En enkel rapport som oppsummerer arrangementet skal sendes til nasjonalparkstyret v/forvalter i etterkant.
- Endringer i arrangementsoppsett skal kommuniseres til forvaltningen så snart som mulig, slik at tillatelsen kan revurderes.

Styret vil anbefale Arendal Seilforening å inngå et samarbeid med Våre strender om rydding av avfall i skjærgården.

SNO v/Arild Pfaff gis i oppdrag å følge opp samlet belastning i Hovekilen. Oppdraget kan også delegeres videre til for eksempel NOF Agder som kan søke om et honorar for oppdraget.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyret.

Saksopplysninger

Arendal seilforening har søkt om tillatelse til å arrangere Norgescup for optimistjoller og WAZP med utgangspunkt i Hovekilen våren 2021. Det er forventet mellom 80-120

deltakere.. Selve regattaen vil være i Revesandsfjorden og/eller ut mot Store Torungen og/eller utsiden av Hoveodden avhengig av været. De vil sette opp en transportetappe gjennom Hovekilen for å hindre forstyrrelse på sjøfugl. En «rekruttklasse» søkes tillat inne i Hovekilen

De har også over lengre tid leid Strandhuset (HC-stranda) til sine treninger og var ikke klar over at denne typen organisert aktivitet var søknadspliktig. De søker derfor om tillatelse til å ha treninger for barn og unge i perioden april-oktober. Treningene er hver onsdag kl 17:30-20:00. Tre uker hver sommer har de sommerskole med utgangspunkt i Strandhuset, men hvor aktiviteten utføres i/utenfor nasjonalparken avhengig av ferdigheter. Dette er vanligvis i uke 26, 27 og 32.

1. Norgescup 7-9. mai 2021

Arendal Seilforeining (ASF) er tildelt Norgescup for optimist joller og WAZSP. Dette er et arrangement for barn og ungdom. Optimist klassen går fra 8-15 år, mens WAZSP er for ungdom. ASF har arrangert Norgescup, Sørlandscup, og andre større mesterskap med base på Hove tidligere. Dette er første arrangementet siden 2014. Vi forventer at det kommer mellom 80 – 120 seilere basert på erfaringer fra Norgescup i fjor. Da dette er barneidrett vil de fleste barn ha følge av voksne. Tidligere har man arrangert regattaene med base på Hove fra henholdsvis Flimra, Strandhuset/Handicapstranden eller Canvas Hove. Flimra er det beste stedet for å sette ut båtene (stranden ved volleyballbanen) men ligger lengst inne i Hovekilen. Det var Flimra som ble brukt i 2014. Man har også bruk Canvas området tidligere med der er det på grunn av vanndybde vanskelig å få ut båtene ved lavvann på grunn av ror/kjøl som må brukes for å ha kontroll på jollene. Som informasjon legger vi ved et kart fra 2014 som viser seilingsbaner og landbase den gang. På landbasen vil det være registrering av seilere, parkering av biler/tilhengere. Selve jollene oppbevares på egen tralle når de ikke er i bruk, det vil her si natt til lørdag og natt til søndag. Det er også, avhengig av covid-19 situasjonen, planer om å få til et sosialt arrangement på lørdagskvelden. Vi håper det kna være mulig med en viss grad av fleksibilitet på valg av landbase på grunn av de ulike hensynene, selvfølgelig tilpasset de føringer og krav dere måtte ha.

Selve seilasen vil foregå i havet utenfor Merdø/Hove, se kart, med mindre man får utfordrende værforhold og trekker seg inn mot Nato-banen utenfor Hisøya. Vi kommer tilbake med endelig oppdatert kart. Det vil være god avstand fra land når man seiler regatta. Man vil på grunn av sikkerhet ha flere båter på vannet som også sørger for at man har kontroll på seilerne, inkludert når man skal fra landbase til regattaområdet. Man har typisk tidligste start kl. 10 og slutter senest kl. 18, begrenset av maksimumsregler for tid på vannet. Seilerne vil forbli på vannet når de har gått ut, det vil si man har en transportseilas fra landbase til regattaområdet morgen/formiddag og en retur på ettermiddagen. Det vil i forbindelse med regattaene blir satt ut flytebøyer som markerer banen (typisk 3 merker).

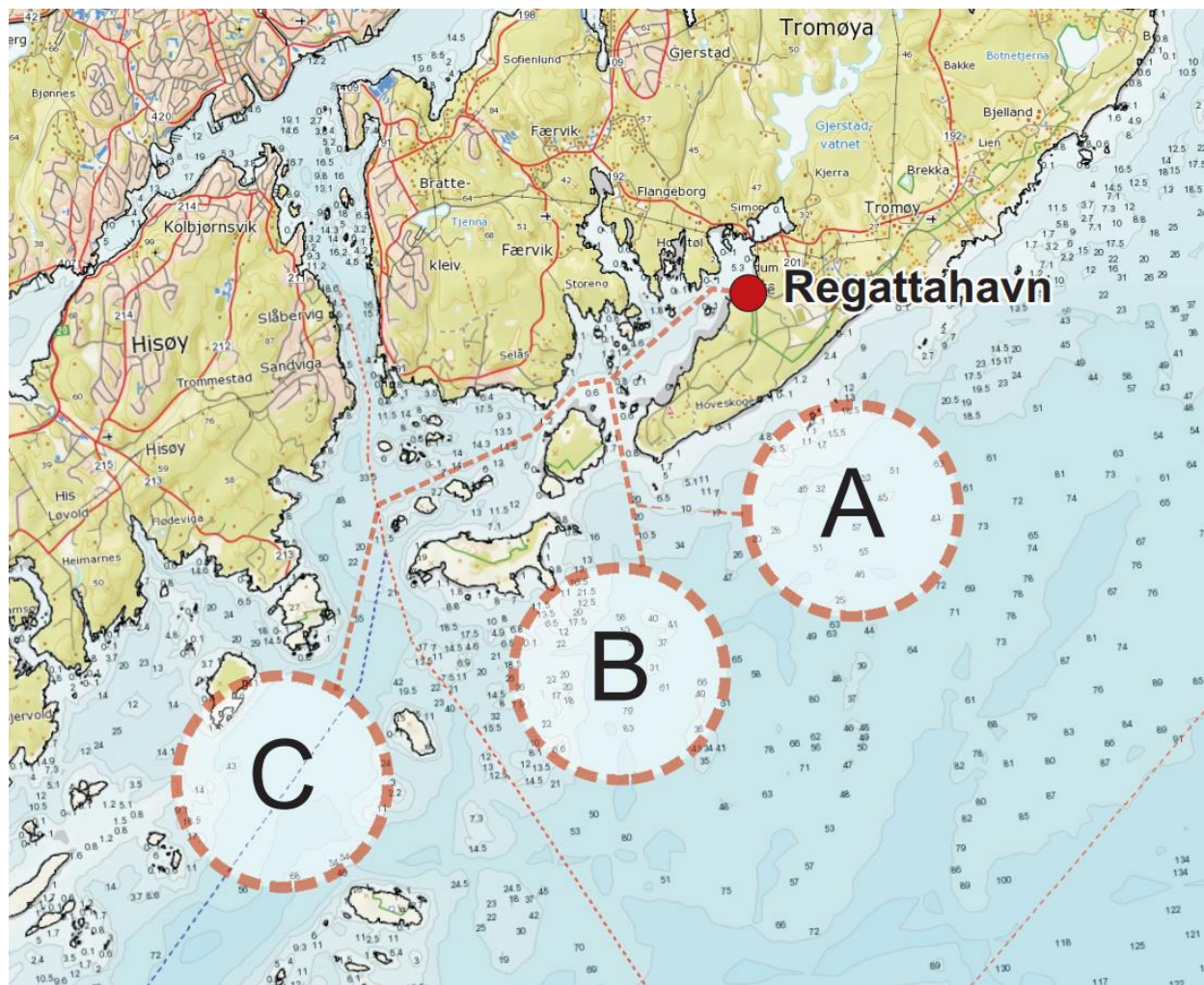
ASF er knyttet til Clean Seas initiativet og har et stort fokus på miljø. Vi er sikre på at vi kan arrangere et godt arrangement som passer inn i de rammer som et slikt flott og vernet område krever.

2. Trening seiling optimistjoller U10, U12 og U15 og sommerseilskole.

ASF har benyttet seg av området Strandhuset/Handicapstranden for seiling for barn og ungdom de siste få årene. Båtene lagres ved Strandhuset (utenfor verneområdet) etter avtale med HDU. Etter man begynte med base her, som er landfast, har rekrutteringen økt betydelig versus da man benyttet «Seilerhytta» som ikke er landfast. Det har skapt et flott seilmiljø i Arendal og har ført ASF opp blant de mest aktive klubbene i Norge. I 2020 kom vi opp i ca. 40 seilere totalt sett fordelt over 3 klasser. Dette er en av grunnene til at Arendal var så heldige å få Norgescup i 2021.

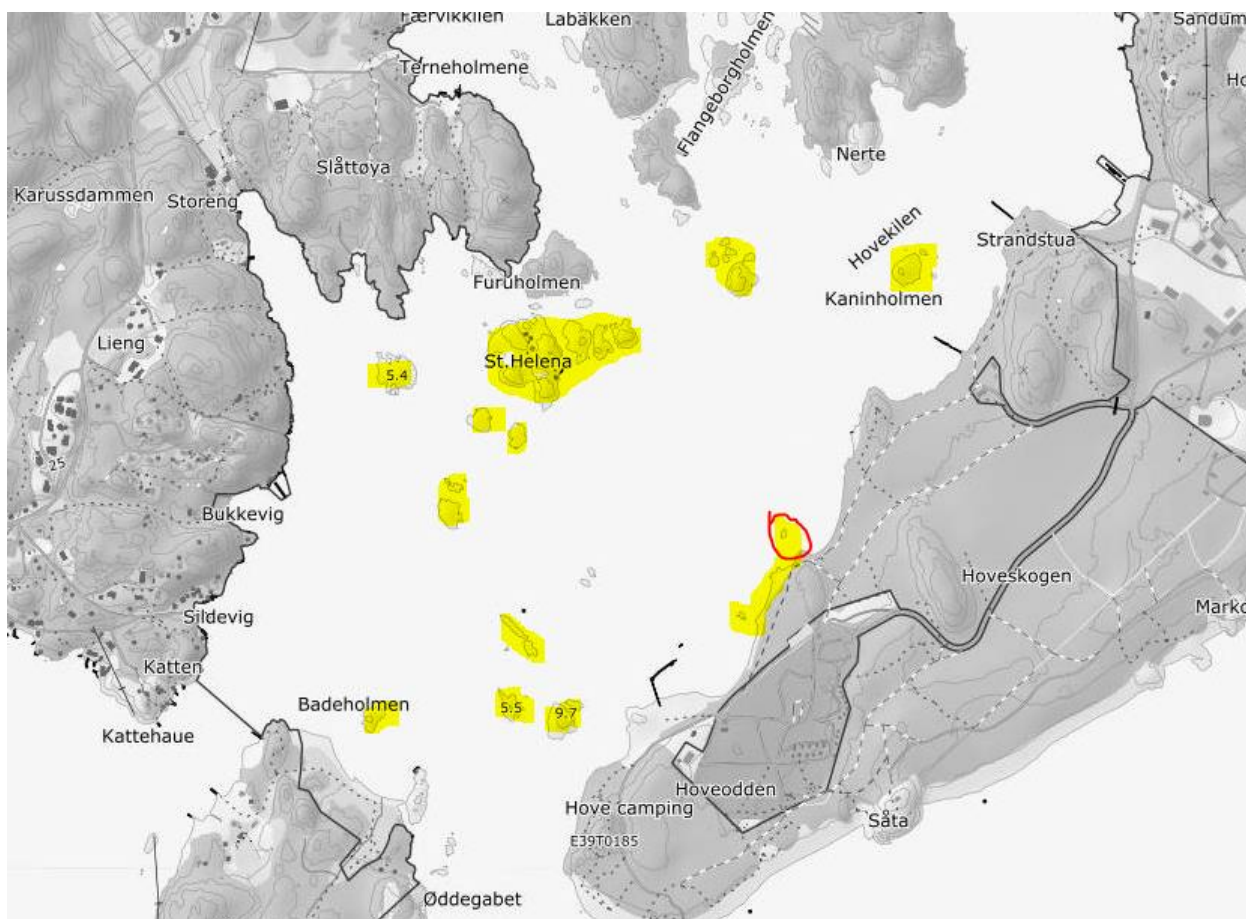
Det er planlagt trening tirsdager og torsdager, hvor noen trener tirsdager (erfarne) og noen torsdager (nybegynnere). Treningstid er mellom kl. 17.30 og 20.00. Treningen forgår mellom Handicapstranden og Gjessøya, dersom man ikke seiler ut i havet. Man holder god avstand til land. Vi forventer å starte trening April/Mai, og avslutte September/Oktober. Det er naturlig nok relativt væravhengig når man kan starte opp og må slutta av for sesongen, men pga. lysforhold vil man aldri holde på lenge utover høsten ettersom man må ha tilstrekkelig dagslys for å ha tilfredsstillende sikkerhet.

Om sommeren, over 3 ulike uker, arrangerer vi også sommerselskole på ukesbasis. Dette er et tilbud der man gir barn anledningen til å lære om seiling i sommerferien. Dette har vært en stor suksess med fulle kurs. Her er det Strandhuset/Handicapstranden som er base men man bruker området aktivt med Canvas, Revesandsfjorden, Seilerhytta også videre.

Store og Lille Torungen og Spærholmen nasjonalt svært viktige hekkelokaliteter og har det største antallet hekkende sjøfugl sør for Ålesund med ca 3000 par hekkende. Alle områdene er sone A sjøfugl med ferdselsforbud i perioden 15.4-15.7 inkl 50 meter radius.

Kart over potensielt viktige hekkelokaliteter i Hovekilen, Terneskjær (rød ring) har vært hekkelokalitet for Makrellterne i flere år.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

- *I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.*

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ferdsl og friluftsliv er regulert i § 7, her femte og sjette ledd:

Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Retningslinjer for arrangementer (fra Utkast til forvaltningsplan) sees nedenfor.

Arrangementer:

Hva er et arrangement?

Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer

Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødig beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forsøpling, slitasje støy og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser

Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse

Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:

- Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
- Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
- Teltleirer med minst 10 telt

Retningslinjer for organisert ferdsel

Ferdselen betraktes som organisert når personer, lag, firmaer e.l. planlegger, koordinerer eller arrangerer aktiviteten, samtidig som ferdselen omfatter grupper av deltagere eller foregår med en viss hyppighet over et tidsrom.

Vernet hindrer ikke organisert turvirksomhet, så lenge naturmiljøet ikke kan bli skadelidende. Når dette vilkåret er oppfylt, kan slike aktiviteter gjennomføres uten at det søkes om tillatelse.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha dispensasjon. Kriteriet "som kan skade naturmiljøet" gjelder både for organisert ferdsel og andre ferdselsformer. Kriteriet angir videre at ferdselen kun trenger å ha potensial til å skade naturmiljøet, ikke at skade nødvendigvis oppstår i alle tilfeller. Eksempler på denne type ferdsel kan være telteleirer på en slette med trua eller sårbare plantearter eller permanent bruk av en grunnlendt tørreng til ballbane gjennom sommeren.

De som ønsker å utøve denne type ferdsel, har selv hovedansvaret for å vurdere om ferdselen kan skade naturmiljøet. Hvis man er i tvil, skal forvaltningsmyndigheten kontaktes for en vurdering av om aktiviteten krever tillatelse.

Søknader som gjelder ferdselsformer som kan skade naturmiljøet skal vurderes strengt. Kun i tilfeller der eventuelle skader etter ferdselen vil være beskjedne eller lett lar seg reparere, skal søknader vurderes imøtekommet. Det kan settes vilkår for eventuelle tillatelser.

Vurdering

Verneforskriften § 7 slår fast at organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet og større arrangementer skal søkes tillatt. Det er gitt retningslinjer i forvaltningsplanen og både Norgescup og sommerskole faller inn under definisjonen ASF har dessuten ukentlige treninger i Hovekilen. Seilsport er en type aktivitet som kan forstyrre dyrelivet i verneområdet, først og fremst hekkende sjøfugl, rastende andefugler i mytetiden (august-september) vadefugler som søker mat under høst/ og vårtrekket.

Raet nasjonalpark har sammen med Koster NP og NP Skjoldungerenes land samarbeidet i et prosjekt om blått friluftsliv der aktivitetene er rangert ut i fra påvirkning på sjøfugl. Oversikten vises til høyre:

Det er i nasjonalparken gitt et konkret forbud mot nye motorbåttrace og øvingskjøring med motorbåt. Seilbåt er ikke gitt en likelydende bestemmelse, og seiling er vurdert å være en mindre negativ påvirkning på dyreliv og allmennt friluftsliv (mindre støy).

Seilbåtarrangementer vil likevel falle inn under bestemmelsene om arrangementer, men retningslinjene omtaler primært arrangementer på land og treestriske hensyn. Forvalter vurderer at arrangementet kan tillates med tilsvarende vilkår som settes for motorbåttrace. Dette omfatter transportetapper gjennom områder med stor belastning (Hoveilen) og avstand til hekkelokaliteter. Det er de langgrunne områdene og indre del av hovekilen som er mest aktuelt for trekkfugl og under myring, dette er områder der seilsport ikke bør tillates.

Forstyrrelsesniveau (effekt)

- Jetski/vandscooter (9)
- Speedbåd (9)
- Kitesurfing (8)
- Windsurfing (7)
- Motorbåd (5)
- Løse hunde (5)
- Seilbåd (4)
- Fuglekigger (4)
- Robåd (3)
- SUP (3)
- Kajak/kano (3)
- Ridetur (2)
- Gåtur (2)

Det er allikevel viktig å vurdere seilspport nøye opp imot samlet belastning i Hovekilen. AF søker både om et arrangement og faste treninger. Treningen har pågått over flere år, og inngår i den allerede eksisterende total belastning i Hovekilen. Treningen er avgrenset til 2,5 time en dag i uka. Det er forvalters vurdering at man kan gi tillatelse ved å sette vilkår som samler denne typen aktivitet til områder der det er minst sårbart fugleliv. Dette ble gjort i tillatelsen og retningslinjene som ble gitt Canvas Hove i 2020, og forvalter anbefaler tilsvarende vilkår for Arendal Seilforening. Et krav om å gi informasjon til deltakere vil redusere forstyrrelse og bidra til økt bevissthet om hvor sårbare fuglene er i hekketid, trekk-tid og under myting.

Samlet belastning i Hovekilen er som sagt omfattende, og mesteparten er uorganiserte aktiviteter. Organiserte tiltak vil derfor være nasjonalparkstyrets mulighet til å begrense samlet belastning. Økosystembelastning (jf nml § 10) anses derfor som betydelig, og bør følges tett opp for eksempel av SNO eller delegert til for eksempel NOF.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Det er mange truede naturtyper i området, blant annet flere større ålegressenger. Disse er ikke vurdert å bli berørt av aktiviteten. Det er over flere år registrert en betydelig mengde arter av sjøfugl, ender og vadefugl som vurderes å bli negativt berørt av tiltaket. Førre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være aktuelt ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt, men på grunn av samlet belastning bør tilstanden overvåkes. Den omsøkte aktiviteten har pågått over flere år allerede, og det er derfor vanskelig å si noe om belastning før/etter.

§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis tillatelse som omsøkt med vilkår.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	10/21	05.03.2021

Søknad om tillatelse til endringer på navigasjonsinstallasjoner i Raet NP

Vedlegg:

- 1 Raet nasjonalpark -søknad om tillatelse til diverse navigasjonstiltak - nymerking av strekning Kristiansand - Risør
- 2 Vedlegg til søknad

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir tillatelse etter verneforskriften § 3 tredje ledd f) til å fjerne navigasjonsinstallasjoner og tilkoblet infrastruktur som ikke lengre benyttes. Det gis videre tillatelse til å bytte ut eldre installasjoner med nye og fjerne tilkoblet infrastruktur som ikke lengre benyttes, og sette opp nye navigasjonsinstallasjoner som omsøkt og angitt i kart med nødvendig infrastruktur.

Det gis tillatelse til istandsetting og vedlikehold av kulturminner med hjemmel i verneforskriften § 6.

Det gis videre tillatelse til transport med helikopter for frakt av installasjoner med hjemmel i verneforskriften § 9.

Det er gitt vilkår for tillatelsen:

- Tiltaket skal gjennomføres som omsøkt og kartfestet.
- Tidspunkt for helikoptertransport skal avklares med forvalter, fuglenes hekkesesong og trekkperiode vår/høst bør unngås.
- Frakt og tilkjøring av materialer som foregår fra sjøsiden skal ikke skade sjøbunn eller føre til punktforurensning.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Tiltaket skal være igangsatt senest fem år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Dersom man ønsker å frakte materialer over land, minner vi om at motorisert ferdsel i utmark er søknadspliktig.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Kystverket sør har over tid planlagt å oppgradere navigasjonsinstallasjoner og merking langs kysten. Planleggingen av tiltak i Raet nasjonalpark startet opp i 21019, og det ble invitert til et møte mellom forvalter og kystverket Sør.

Se vedlagt søknad som grundig redegjør for tiltaket. Der hvor det står oppfør HIB etableres, så menes Dirigens Lux.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, (...) anlegg og innretninger (...) boring og sprenging, (...) fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, (...) o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- e) *riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med inntil samme størrelse og for samme bruk.*
- f) *oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdsele til sjøs.*

Verneforskriften § 6. Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Kulturminner skal ikke tildekkes, flyttes eller fjernes.

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17 er det ingen retningslinjer for navigasjons- og farledstiltak, kun en generell henvisning til bestemmelsen om drift og vedlikehold jf § 3 tredje ledd c) og åpning til å utføre nødvendige tiltak (akutte) tiltak også i forbudstiden i Sone A.

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert anlegg og innretninger i utgangspunktet er forbudt. Det er i fjerde ledd e) åpnet opp for å gi tillatelse etter søknad om riving av bygninger, anlegg og innretninger, og oppføring av tilsvarende nye. I fjerde ledd f) kan man søke om å sette opp nødvendige navigasjonsinstallasjoner.

Det omsøkte tiltaket faller inn under §3 4.ledd e) og f).

Tiltaket fjerner en rekke utdaterte tiltak med tilhørende infrastruktur, og setter opp nye funksjonelle navigasjonsinstallasjoner med det formål å bedre sikkerhet i sjø med tydeligere og bedre merking av farled. De

(Nye) installasjoner bidrar til en bit-for-bit nedbygging av nasjonalparken og kan påvirke landskap, friluftsliv, geologi, naturmiljø m.fl. Retningslinjene er vedtatt for å avgrense denne nedbyggingen, men hvert enkelt tiltak skal vurderes separat, og sikkerhet på sjøen er et tungtveiende hensyn. De nye installasjonene er i tradisjonelle farger, og spesielt Litus Lux utmerkes seg som en moderne lykt i tradisjonell drakt som passer fint inn i kystlandskapet.

Det kan være en viss lysforurensning fra lyskilder som HIB, men dette er begrenset i de nye installasjonene som har nedadrettet lys. Det er bare noen få traseer som vil få tettere forekomster av HIB. Utover dette kan ikke forvalter se at det omsøkte tiltaket har noen negativ effekt på verneverdiene.

Samlet belastning får betydningen gjennom en gradvis nedbygging, men kystverkets installasjoner anses som nødvendige tiltak for å ivareta sikkerheten på sjøen. Det er liten fare for presedens av tiltaket. Økosystembelastning (jf nml § 10) anses som begrenset ettersom tiltaket i stor grad utnytter allerede bebygde areal, vil fjerne betydelig med infrastruktur og i de områdene det skal settes opp nye installasjoner så er dette begrenset til en stolpe eller et svært lite fundament.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Det er ikke sjekket ut naturtyper i detalj, men flere steder er det tareskog og ålegressamfunni/ved instalasjonsenene. Dette gjelder for eksempel Brenningene, Hovekilen, Markop, Dybingsbåene, Mellombåene, Spærholmen og tønneholmen. Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være aktuelt, men at sikkerheten veier tyngre. Hensyn til naturverdier kan ivaretas ved hensynsfullgjennomføring.

§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Det meste kan installeres fra OV Ryvingen (fartøy), men det vil være behov for å frakte ut, frakte inn og montere enkelte installasjoner med helikopter. Forvalter anbefaler derfor at det gis en tillatelse til motorisert ferdsel med helikopter jf § 9 fjerde ledd c) i verneforskriften.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis tillatelse som omsøkt med vilkår. Det bør også legges inn tillatelse til motorisert ferdsel for frakt av materialer med vilkår.

Arkivsaksnr: 2020/9640-0

Saksbehandler: Jenny Marie
Gulbrandsen

Dato: 27.02.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	11/21	05.03.2021

Søknad om utsetting av tare m.m. og forskning/bestandsovervåkning i Raet nasjonalpark - Havforskningsinstituttet

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir havforskningsinstituttet tillatelse med hjemmel i verneforskriften § 5 fjerde ledd tillatelse levende fangst med det formål å drive bestandsovervåkning og forskning i Raet nasjonalpark.

Tillatelsen er gitt for 5 år, men kan utvides etter delegert myndighet til forvalter med ytterligere 5 år dersom man ikke ser negative effekter av tiltaket. Tillatelsen omfatter hele verneområdet.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 dispensasjon for utsetting av lokalt innsamlede og fremdyrkede stedegne arter i restaureringsøyemed som en del forskning på restaurering.

Tillatelsen er gitt for 5 år, men kan utvides etter delegert myndighet til forvalter med ytterligere 5 år dersom man ikke ser negative effekter av tiltaket. Tillatelsen omfatter hele verneområdet

Tiltaket kan gjennomføres på følgende vilkår:

- En enkel rapport med status skal sendes inn årlig.
- Alle funn skal registreres hos Artsdatabanken.
- Informasjon fra forskning og bestandsovervåkning skal gjøres tilgjengelig for formidling i nasjonalpark/besøkscenter.
- Alle arter skal være lokalt innhentet og finnes naturlig i området
- Eventuelle installasjonen/markører skal fjernes ved opphør.
- Kart over aktuelle områder sendes inn før oppstart.

- Resultater skal gjøres tilgjengelige for forvaltning og allmennheten etter publisering.

English summary:

Raet National park board gives permission to the Institute for Marine Research (IMR) according to the regulative § 5 for the national park to perform research and surveillance within the park. The permission is valid for five years and can be extended if necessary.

Raet National park board gives permission to the Institute for Marine Research (IMR) according to the regulative § 48 in the Biodiversity act to introduce naturally occurring species in restorative research.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre

Saksopplysninger

Saksopplysninger

Tone Kroglund ved Havforskningsinstituttet (HI) avd Flødevigen er part i en søknad om restaureringsprosjekt knyttet til havvegetasjon. Prosjektet ledes av Dr Thomas Wernberg (HI) og de ønsker å gjennomføre deler av prosjektet i kystområdene rundt HI Flødevigen, dvs i Raet Nasjonalpark.

Søknaden omfatter innhenting av stedege plante- og algearter, oppdykning av disse på HI og utplanting av disse i Raet nasjonalpark. Utplantingen vil blant annet foregå med «Grønn grus», der småplanter (og alger) som har etablert seg på småstein settes ut på havbunnen. Plantene vil overvåkes og følges opp over tid. Prosjektet vil ikke kreve større fysiske inngrep, men utsetting av småstein og eventuelt markører. Målet er å finne metoder som egner seg for restaurering av havbunn i større skala. Flere marine naturtyper er aktuelle, men mest relevant er områder som tidligere hadde sukkertare, men som nå er dominert av trådformede alger.

Områdene vil være i størrelsesorden 0,1-1 km².

Les mer her: <https://www.hi.no/hi/nyheter/2020/februar/gronn-grus-gir-hap-for-taren>

Havforskningsinstituttet søker også om tillatelse til rutinemessig bestandsovervåkning og forskning på arter og naturtyper i havområdet i Raet nasjonalpark. HI har flere pågående forskningsprosjekter i verneområdet og lenge tidsserier som bør opprettholdes. De bidrar til en betydelig andel av kunnskapsinnhenting om havmiljøet, både i Raet nasjonalpark og i Skagerak-Norskehavet.

Her er et utvalg relevante artikler:

<https://www.hi.no/hi/nyheter/2018/november/varm-sommer-kvelte-sorlands-tare>

<https://www.hi.no/hi/nyheter/2019/september/bruker-ny-teknologi-for-a-finne-kysttorskens-oppvekstomrader>

<https://www.hi.no/hi/nyheter/2019/august/historisk-kunnskapsloft-for-skagerrak-kattegat-oslofjorden>

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:
Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

§ 5. Vern av dyrelivet, her er første og sjuende ledd gjengitt:

Dyrelivet med hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser er vernet mot skade og unødvendige forstyrrelser. Utsetting av dyr på land, i vann og i sjø er forbudt.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til levendefangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåking eller forskning og til utsetting av dyr i forbindelse med tillatelse etter § 3 fjerde ledd bokstav n.

Verneforskriften §3 fjerde ledd bokstav n omfatter utsett av til akvakultur og er ikke relevant i denne sammenheng.

Tiltakene må vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmelen i verneforskriften, da det ikke finnes spesifiserte dispensasjonshjemler som omfatter de omsøkte tiltakene.

Verneforskriften § 11. Generell dispensasjonsbestemmelse lyder:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48. (dispensasjon fra vernevedtak) første, tredje og fjerde ledd:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

(..)

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften.

Vurdering

Verneforskriften § 5 syvende ledd åpner for levende fangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåkning og/eller forskning. HIs pågående forskning og bestandsovervåkning faller inn under denne bestemmelsen.

Utsetting av levende dyr er gitt en åpning etter verneforskriften § 3 fjerde ledd n), men omfatter akvakultur. Reetablering av arter må derfor behandles som en dispensasjonssøknad jf nml § 48.

Søknaden om bestandsovervåkning og forskning innebærer blant annet innhenting av data for en rekke arter og naturtyper i verneområdet. Dette kan ha en negativ påvirkning på de enkelte forekomstene, men liten betydning samlet sett – særlig sett opp mot effekten av kommersielt og fritidsfiske på flere av artene. Tiltakene vil bidra til økt kunnskap om livet i havet, utviklingen lokalt og gi grunnlag for faglige tilrådninger til nasjonalparkstyret og fiskeridirektoratet. En slik lokal kunnskap er svært viktig for å fange opp endringer og dermed bidra til bedre forvaltning av havområdene.

Søknaden om forskning knyttet til restaurering av marine vegetasjonstyper vurderes som positivt ettersom det benyttes lokalt innhøstede stedegne arter som reetableres i verneområdet. Forvalter kan ikke se at dette har noen negative effekter. 2021-2030 er FNs tiår for restaurering og dette prosjektet setter søkelyset på et habitat som det generelt er rettet lite oppmerksomhet mot- marine vegetasjonstyper og truslene mot disse. I Raet nasjonalpark er det en pågående forringelse av både ålegressforekomster og tareskoger. Truslene mot disse er blant annet næringssalter, partikler i vannet, algeoppblomstring, trådalger/sekundærpåvekst, mudring og dregging (ålegress), og næringssalter, algeoppblomstring, trådalger/sekundærpåvekst, økte havtemperaturer, og tråling (tareskoger). Et restaureringsprosjekt vil både bidra til en mulig bedring i de marine vegetasjonstypene lokalt og gi verdifull kunnskap om restaurering av marine naturtyper.

Den samlede belastningen av tiltakene og de negative konsekvensene vurderes å bli oppveid av fordelene ved mer kunnskap om marine naturtyper og artene i

havområdene i nasjonalparken. Mange av artene er hardt beskattet og flere er rødlistede. HIs kunnskapsinnhenting har blant annet bidratt til marine bevaringsområder som nå inngår i Raet NP, og vil være essensiell i en videreføring og mulig økning av bevaringsområder.

Økosystembelastning (jf nml § 10) anses som totalt positiv. Restaureringsprosjektet har allerede fått en del publisitet og kan bidra til mer fokus på marine naturtyper og økosystemtjenestene de gir. Informasjon og kunnskap fra tiltakene kan benyttes til formidling, for eksempel på besøkssenteret, hvor HI allerede er en aktiv bidragsyter.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt- HI har selv stått for kunnskapsgrunnlaget for den marine delen av nasjonalparken. Men området er i stadig utvikling, og kunnskapen må fornyes.

Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være mindre aktuelt ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt.

§ 11 forutsettes ivare tatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden om bestandsovervåkning og forskning gis tillatelse som omsøkt med vilkår.

Forvalter anbefaler at det gis en dispensasjon etter nml § 48 til utsett av lokalt innhøstede og oppformerte stede egne arter for restaurering av marine naturtyper og forskning knyttet til dette.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	12/21	05.03.2021

Søknad om lysfellefangst og reintroduksjon av Apollo-sommerfugl i Raet Nasjonalpark

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i verneforskriften for Raet nasjonalpark § 5 fjerde ledd tillatelse til utsetting av lysfelle og fangst av insekter. Tillatelsen er gitt for 5 år, men kan utvides etter delegert myndighet til forvalter med ytterligere 5 år dersom man ikke ser negative effekter av tiltaket. Tillatelsen omfatter Bjelland, men kan utvides til nye lokaliteter etter avklaring med forvalter.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 dispensasjon for utsetting av regionale individer av Apollosommerfugl i Raet nasjonalpark for 10 år i perioden 2023- 2033.

Tiltaket kan gjennomføres på følgende vilkår:

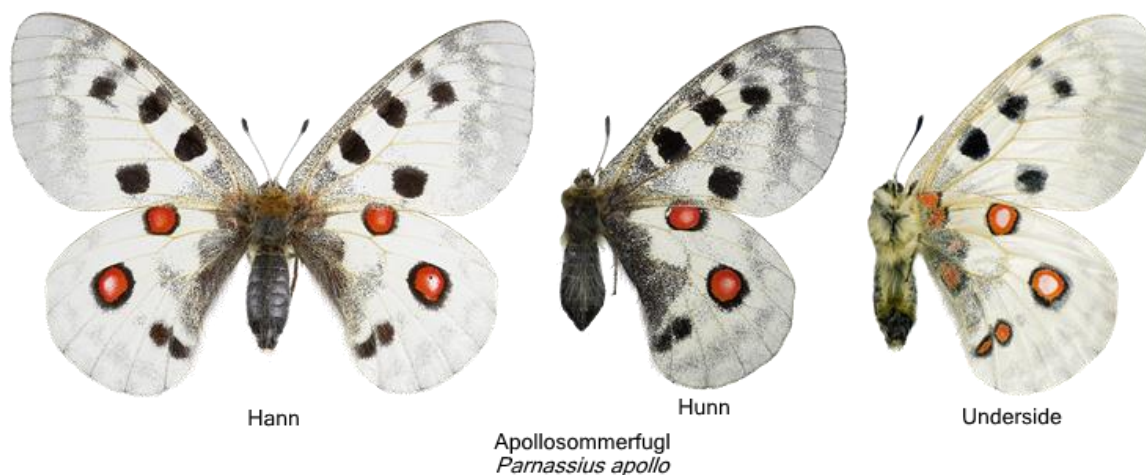
- Utsetting skal ikke foregå i Sone A sjøfugl i hekketiden 15.4-15.7, men ved behov kan det søkes om dispensasjon for dette på Store Torungen.
- Lysfeller skal ikke settes ut i områder som inngår Sone A i hekketiden 15.4-15.7.
- En enkel rapport med status skal sendes inn årlig.
- Alle funn skal registreres hos Artsdatabanken.
- Informasjon fra innsamlingen skal gjøres tilgjengelig for formidling i nasjonalpark/besøkssenter.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Magnus Jakobsen fra Jakobsen Bioforsk, Miljø- og artsforvaltning, har et pågående prosjekt med fanging, oppavling og frisetting av klippeblåvinge. Han søker nå Miljødirektoratet om en tilsvarende tillatelse til apollosommerfugl. Arten er lokalt utryddet, men finnes fortsatt i Telemark. Den var tidligere jevnlig registrert i Raet nasjonalpark og var vanlig på 1950 tallet. Man er usikker på hvorfor den forsvant fra kysten i perioden 1950-1970. Den er helt avhengig av smørbukk, og finnes på kalkrike tørrenger. Foto fra Artsdatabanken og Miljødirektoratet, og tegning fra nrk.no.

Alf Bakke har ført opp disse som historiske lokaliteter for apollosommerfugl:

- Store Torungen
- Merdø
- Gjessøya
- Bjelland
- Hovekilen (gressletter)

Jakobsen har undersøkt alle de foreslått lokaliteten og funnet ut at Store Torungen er best egnet til reetablering ettersom den er lite forstyrret av ferdsel, i god hevd -men uten stort beitetrykk, og har over to sesonger hatt rik blomstring med smørbukk og nektarplanter. Vest i Agder er Oksøy vurdert å være svært aktuell. Arbeidet her vil forgå i samarbeid med Asbjørn Lie ved Agder Naturhistoriske museum (ANM) Roar Solheim fra Agder naturmuseum og botanisk hage vil bidra til fotografering og identifisering.

Innsamling vil gjennomføres på Dalen, Selgjord og Rjukan sensommer 2021 og påfølgende år. I 2022 vil 1/3 tilbakeføres til Telemark og 2/3 bevares til avlsarbeidet. Påfølgende år fra 2023 vil en andel settes ut til reetablering langs kysten – først og fremst Store Torungen. Overgang fra smørbukk i innlandet til kystvarianten vil være kritisk, og ellers er tilgangen på nektarplanter i utsettingsområdet begrensende faktor.

Prosjektet vil vare minst 5 år, og søker forplikter seg til å drive det i inntil 10 år dersom det innvilges tillatelse fra alle instanser.

Jakobsen søker også om tillatelse til å sette opp 3 lysfeller på Bjelland, Tromøy, i perioden 15.8 til 15.10 over minst 5 år for å registrere antall sommerfugler av utvalgte arter. Formålet er å registrere antall av hver art og ikke kun tilstedeværelse. Slik kan man si noe om årlig variasjoner og ev se etter årsaker til variasjoner.

Metoden vil være tørrfangst, som gir et mindre utvalg av arter, men mer egnet til å få flere større nattsommerfugler.

Alle funn vil bli registrert i Artsdatabanken på Artskart.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

§ 5.Vern av dyrelivet, her er første og sjuende ledd gjengitt:

Dyrelivet med hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser er vernet mot skade og unødvendige forstyrrelser. Utsetting av dyr på land, i vann og i sjø er forbudt.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til levendefangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåking eller forskning og til utsetting av dyr i forbindelse med tillatelse etter § 3 fjerde ledd bokstav n.

Verneforskriften §3 fjerde ledd bokstav n omfatter utsett til akvakultur og er ikke relevant i denne sammenheng.

Tiltakene må vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmelen i verneforskriften, da det ikke finnes spesifiserte dispensasjonshjemler som omfatter de omsøkte tiltakene.

Verneforskriften § 11. Generell dispensasjonsbestemmelse lyder:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48. (dispensasjon fra vernevedtak) første, tredje og fjerde ledd:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

(..)

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften.

Vurdering

Verneforskriften § 5 syvende ledd åpner for levende fangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåkning og/eller forskning. Det omsøkte tiltaket med lysfeller faller inn under denne bestemmelsen. Det er gitt tilsvarende tillatelser tidligere, både til lysfeller og ringmerking av fugl.

Utsetting av levende dyr er gitt en åpning etter verneforskriften § 3 fjerde ledd n), men omfatter akvakultur. Reetablering av arter må derfor behandles som en dispensasjonssøknad jf nml § 48.

Søknaden redegjør grundig for at apollosommerfugl tidligere var en vanlig dagsommerfugl i området, og det er forvalters vurdering at det vil være positivt for

verneverdiene med en reetablering av lokalt utryddete arter. Raet nasjonalpark har det høyest antall registrerte antall sommerfugler i Norge, og insektfaunaen er en stor og viktig verneverdi i nasjonalparken. Den er i tilbakegang, og derfor har styret iverksatt flere omfattende restaureringsprosjekt i kulturlandskapet med det formål å bidra til at artsrike blomsterenger reetableres i gjengrodde områder. Ved tilbakeføring av egnete naturtyper vil mange arter reetableres naturlig, men avstand til nærmeste populasjon av apollosommerfugl (Indre Telemark og Danmark) tilsier at dette er lite sannsynlig for Apollosommerfugl. En hjulpet tilbakeføring vil derfor være veldig positivt.

Den samlede belastningen for lysfeller er vurdert å være begrenset ettersom kun et fåtall feller er gitt tillatelse i verneområdet totalt sett, og de negative konsekvensene vurderes å bli oppveid av fordelene ved mer kunnskap om sommerfuglene årlige variasjoner. Dette er spesielt aktuelt ettersom det pågår skjøtselsarbeid på Spornes og er startet opp beite i utmark på Bjelland. Forvalter oppfordrer Jakobsen til å informere forvalter om aktuelle skjøtselstiltak og hensyn til insekter i området på Bjelland. Økosystembelastning (jf nml § 10) anses som totalt positiv, særskilt for tiltaket med reetablering av apollosommerfugl. Det at arten er en iøynefallende art har allerede gitt prosjektet mye oppmerksomhet med saker både i aviser og på NRK. Dette kan bidra til å øke allmennhetens bevissthet og interesse for insekter. Informasjon og kunnskap fra tiltakene kan benyttes til formidling, for eksempel på besøkssenteret.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Det er ingen registrerte naturtyper i områdene som skal benyttes, men dette skyldes nok a terrestrisk naturkartlegging ikke har vært prioritert i verneområdet i nyere tid. Det er registrert en del rødlistede fuglearter både på Store Torungene og Bjelland, og disse er ikke vurdert å bli negativt berørt av tiltaket. Det er også registrert en rekke sommerfuglarter på begge lokaliteter, hvorav flere er rødlistet. Dette er arter knyttet til kulturlandskapet i området med artsrike svaberg og tørrenger, rike kratt og spredt løvskog. Artene er vurdert til å ikke bli negativt påvirket av tiltaket. Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være mindre aktuelt ettersom kunnskapsgrunnlaget er godt. § 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden om lysfeller gis tillatelse som omsøkt med vilkår. Det bør åpnes opp for en utvidelse slik at nasjonalparkstyret også kan få informasjon om utvikling av insektbestandene i andre områder, for eksempel Spornes.

Forvalter anbefaler at det gis en dispensasjon etter nml § 48 til utsett av apollosommerfugl for å på den måten bidra til reetablering av en lokalt utryddet art som tidligere var vanlig i verneområdet.

ST 13/21 Eventuelt

ST 14/21 Tidsbruk - Møtehonorar